

Motstående sida: Utsikt från nedersta grusplanen upp mot huset. De unga träden håller på att växa till sig. Här växer Amerikansk strimlönn, tokyokörbär och pagodkornell.

Denna sida: Krukodling på översta terrassen. De flesta krukorna är gjorda av Calle Forsberg. I den stora gröna syns gulbladig salladsaralia.

SKOGSTRÄDGÅRD

I en skogsbacke bland ek, tall och gran lät Marika sin egen nya trädgård växa fram utan penna och papper. En experimentverkstad där hon målat med växterna på plats.

AV KLAS KIHLEBERG

*Materialtemat i trädgården:
Ekträ, grus och granit.
Det fanns stora lösa stenar i
åsen att använda till trädgården.
Och det sprängda berget blev
till kallmurade stödmurar.
Sättstegen i trapporna byggdes
av uppsågat ektimmer.
I rabatterna syns prydnadsgräs
som gult hakonegräs, höstälv-
äxing och diamantrör som sam-
sas med bland annat kärleksört,
stenkyndel och kinesisk gräslök.*

H

är du följt med Trädgårdsliv under de tio år vi funnits till har du fått bekanta dig med ett antal fina trädgårdar med en gemensam nämnare: Marika Delin, trädgårdsformgivare verksam i Stockholmsområdet. Under lång tid hade hon en ganska liten trädgård, egentligen en terrass, utanför sin och maken Calle Forsbergs hus i Saltsjö-Boo (den gjorde vi reportage om i nr 4 2009). Om än rätt tilltagen för att vara en terrass längtade Marika efter att få något större att ta sig an.

För fyra år sedan hittade de så en tomt i närområdet där de byggde sig ett hus, ritat av Marikas bror Buster Delin.

Här skulle de bo och arbeta, så det byggdes med plats för Calles keramikverkstad och ett ritkontor åt Marika. Huset är fint inpassat i naturen och har lite av modern timmerstuga med japansk touch över sig.

– Här fick jag en plats att skapa något från början. En tom kanvas, berättar Marika när vi sitter på uteplatsen och ser ut över trädgården en fin kväll i slutet av september.

Till sitt förfogande hade hon nu 2 300 kvadrat helt orörd naturtomt i en skogsbacke med ek, tall och en och annan gran. För Marika var tanken hela tiden att skapa en skogs-trädgård: att låta de flesta träden stå kvar, skipa gräsmattor

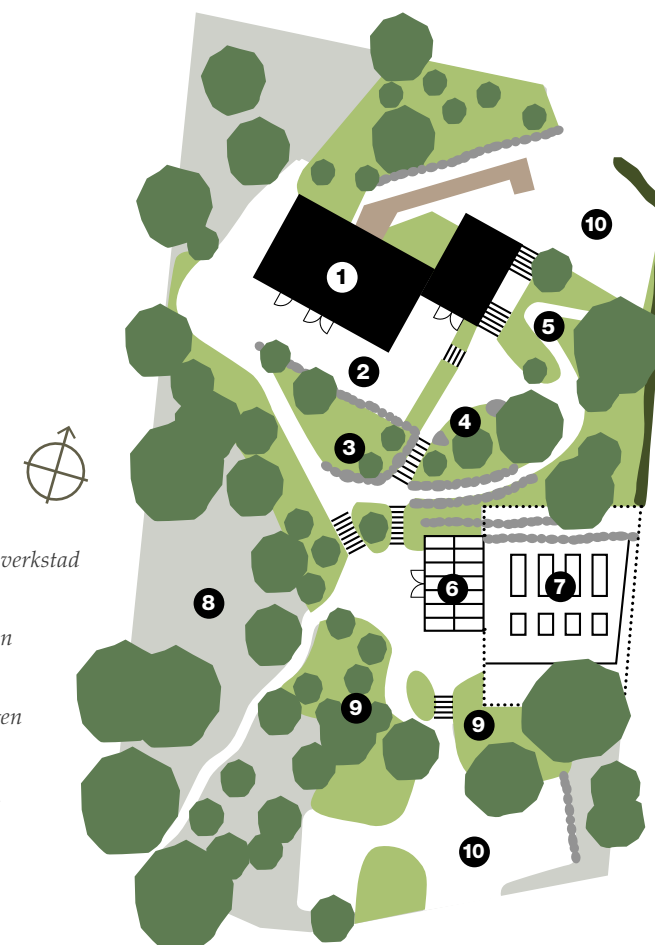
Motstående sida, överst t v: "Vi hittade en gammal tvättho på tomten!", berättar Marika. "Den blev perfekt invid växthusets arbetsbänk".

T h: Silverax 'Brunette' doftar ljuvligt när den blommar men är vacker även i knopp.

Nedan t v: Marika formgav den här spaljén av ihopsvetsade järnsstänger. Den är fäst mot den utskjutande takkonstruktionen. Vinet är staketdruvan 'Zilga', som blir som ett grönskande draperi framför sovrumsdörren.

Nedan t h: Ekbordet med metallstativ liksom spaljén har Marikas bror Tarras svetsat och byggt. Keramik av Calle Forsberg.

- 1 Bostadshus och verkstad
- 2 Övre terrassen
- 3 Stora sluttningen
- 4 Grusträdgård
- 5 Gula planteringen
- 6 Växthuset
- 7 Köksträdgården
- 8 Naturmark
- 9 Woodland
- 10 Parkeringar

och undvika formklippta buskar och häckar. Eftersom huset ligger i en ganska brant sluttning var det dock nödvändigt att på något sätt terrassera marken. Lösningen var återvinning av sten från bygget av huset (det är ett suterränghus som man grävde sig in i åsen för att få plats för). Nu består tomten i grova drag av tre nivåer, med huset högst upp på den översta terrassen. Den vackra grå graniten är ett viktigt inslag i trädgårdens karaktär och känns helt naturlig.

Ett annat viktigt inslag i trädgårdens grundstruktur är gruset. Eftersom gräsmattor valdes bort behövdes något lugnande element i de annars ganska flytande formerna. Valet föll på natursingel i samma gråa nyanser som stenarna och det binder samman trädgårdens olika delar. Gruset finns även i trapporna uppför slänten, där Marika och Calle har låtit tjocka, obehandlade ekplankor fungera som sättsteg. De har redan gränat och smälter nu fint in med gruset.

TROTS ATT HON är van att noggrannt rita och planera trädgårdar, valde Marika att låta sin egen nya trädgård växa fram utan penna och papper.

– Jag har målat med växterna på plats. Det har fått vara en experimentverkstad där jag kan ge mig hän. Köra på lust

och testa. Men ibland går det lite för fort! berättar Marika och tar planteringarna i stora sluttningen som exempel:

– Här är det fantastiskt vackert på våren och sedan igen framåt hösten. Men högsommaren har jag missat lite, då är det mest grönt och kanske inte så väldans intressant.

Men nästa år ska det bli ändring på det, då ska Marika få in mer färg som lyfter planteringarna i juli och augusti.

LÄNGST NED I SÖDER, mot vägen, börjar trädgården vilt, som en naturtomt. Det är högt gräs under de höga träden och Marika och Calle har låtit fallna trädstammar och torra grenar ligga kvar.

– De blir som naturliga, vackra skulpturer som ger karaktär och samtidigt är det bra för alla de små insekter som lever på att bryta ned materialet.

I det "vilda" har Marika ändå smugit in det kultiverade, här står gaffelolvon, skenkamelia och katsura som än så länge har haft det lite svårt att ta sig.

Längre fram mot huset börjar så planteringar av woodland-karaktär och intill det stora växthuset i trä kommer den första grusade uteplatsen. I växthuset finns gott om plats för odling av tomater, chili och gurka men också

T v: En rejäl köksträdgård är det senaste tillskottet. Den är inhägnad med granstörar och ekstolpar. Växthuset i brunmålat trä kommer från Sweden Green House.

Motstående sida: Många av Marikas kunder ryggar för gult, men hon tycker det är roligt att visa upp den här planteringen, med bland annat klipptånds, jättevädd, solbrud och vippvalmo.

för middagar sena sommarkvällar runt det stora bordet av ekplank. Här finns också en arbetsbänk och vask med rinnande vatten.

På andra sidan växthuset ligger trädgårdens senaste tillskott: köksträdgården – från början ett önskemål från Calle.

– Det är ingen hemlighet att trädgården har varit mitt skötebarn, min baby, erkänner Marika. Calle är intresserad men inte alls som jag. Men han har hela tiden önskat sig mer ätbart och då bestämde vi oss för att skapa en ordentlig köksträdgård i anslutning till växthuset.

Eftersom det är gott om rådjur var det nödvändigt att hägna in ordentligt och det tog ett tag att bestämma sig för hur och med vilka material. Att det skulle smälta in i naturen var viktigt och till slut valde de att göra ett hägn av höga granstörar med barken kvar på. De hålls uppe av ekstolpar nerstickna direkt i marken, tjärade längst ned på spetsarna.

– Vi tyckte vi tog i och gjorde det hela 1,85 meter högt – men nog tusan kom rådjuren in ändå och satte i sig all salladen. I ren desperation testade vi att ställa ut en radio med P3 på för att skrämma bort dem.

Överst t v: Den bruna fingerborgsblomman självsår sig också ivrigt. Den ger så fina vertikaler till allt det yoiga i planteringen runtomkring.

T h: Gång ut från Calles verkstad. Tunga lerlaster kan lätt rullas in på "trasmattan" av ihopsvetsade plåtar från varvet i närheten. Sandkörsbär väller över sprängstensmuren och Calles kruka visar vägen till verkstan.

Nedan t v: Små stenbräckor växer i en så kallad muffel från Gustavsbergs porslinsfabrik.

Nedan t h: Diamantrör blir 1,5 m och blommor sent. Det samlar höstens dagg i sina vippor.

Innanför hägnet står åtta rejäla odlingslådor tillverkade av tjocka furuplankor, fyllda av kål, bönor, sallad och kryddor. På den stensatta terrassen i norr odlas jordgubbar och i den södra ändan löper en odlingsbädd i markhöjd med bland annat rabarber, potatis, squash och bärbuskar.

– Jag känner mig rätt novis på ätbara växter men det är kul och så vackert. Trots rådjurens råder har det blivit otroligt mycket skörd. Vi äter grönsaker så det står härliga till.

NU HAR TRÄDGÅRDEN tre år på nacken och det mesta har kommit på plats. Även om idén om en skogsträdgård är lika aktuell som förut har Marika ruckat lite på "principerna". Som till exempel den nya höga ligusterhäcken mot grannen och de formklippta kloten i grusträdgården, även de av liguster.

– Det kändes först främmande men det behövdes en fond till den här delen av trädgården. Så jag testade och satte ett gäng uppvuxna plantor. Tycker det blev riktigt lyckat – häcken lyfter fram alla färger och ger ett lugn.

Överhuvudtaget är det inte helt lätt att skapa en trädgård på en naturtomt när husen ligger såpass tätt som de gör här. Finns det inga naturliga barriärer glider trädgårdarna lätt in i varandra. Planen är nu att göra en motsvarande fond på andra sidan men här med mer friväxande buskage.

NU NÄR GRUNDSTRUKTUREN är på plats kan Marika lägga mer tid på "finliret", pyssla med växtkompositioner mer i detalj. Komplettera, flytta och ta bort. Många växter frösår sig villigt och även om Marika älskar att det är busigt och vilt är hon ganska petig med det vildsinta.

– Violkungsljus, de bruna fingerborgsblommorna, de rödbladdiga hundkäxen och rödkvannen dyker upp överallt. Jag för ett lustfyllt krig med mina växter. En hel del rensas bort men det finns nog inget finare än när naturen själv valt en växtplats som också jag tycker passar. 🐾

Stålhetta
med känsla för trädgård

www.stalhetta.se